

УДК 340.1

Тарас Гарасимів

Національний університет “Львівська політехніка”,
Навчально-науковий Інститут права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
заступник директора з наукової та міжнародної діяльності,
професор кафедри теорії, історії та філософії права
Garasumiv_@ukr.net
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-4627-4774>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2021.29.048>

© Гарасимів Т., 2021

У статті визначено й проаналізовано правові проблеми організаційної та функціональної структури МВС України у контексті національного реформування. Широкомасштабні реформи в Україні було розпочато саме з МВС, зокрема з ухвалення 22 жовтня 2014 р. Конвенції першочергових заходів реформування системи МВС та Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України та Концепція першочергових заходів реформування системи МВС заслуговують на позитивну оцінку, втім, їм притаманні істотні недоліки, що містять загрозу зриву не тільки термінів виконання, але й досягнення задекларованих цілей, що актуалізує потребу у дослідженні діяльності органів внутрішніх справ на сучасному етапі.

Нині до системи органів МВС входять: 1) Національна поліція України; 2) Державна прикордонна служба України; 3) Державна служба України з надзвичайних ситуацій; 4) Національна гвардія України; 5) Державна міграційна служба України; 6) Головний сервісний центр МВС України. Визначальні виклики, які сьогодні постали перед органами МВС, безпосередньо пов'язані із компетентністю щодо забезпечення безпеки громадян та суспільства, спроможністю протистояти злочинності, забезпечувати якісні та прозорі сервіси для соціуму. Звідси, актуальним залишається питання удосконалення управлінської діяльності в системі МВС. Функціонування системи МВС в умовах динамічних змін та невизначеного середовища вимагає пошуку нових оптимальних підходів до управлінської діяльності, орієнтованих на швидку адаптацію до нових реалій.

Ключові слова: Міністерство внутрішніх справ; правоохоронна система; органи Міністерства внутрішніх справ; реформа; національне законодавство; правове регулювання; організаційна та функціональна структура МВС України.

Постановка проблеми. Сучасний стан суспільного життя в Україні характеризується істотними реформаційними процесами, стратегічною метою яких є кардинальне оновлення та розвиток українського суспільства, його правових, ідеологічних, політичних, економічних й моральних підвалин. Доцільність таких реформ обумовлена, з одного боку, складною політичною та соціально-економічною ситуацією, а з іншого боку – євроінтеграційними прагненнями України.

Успішний розвиток України як демократичної, правової держави, реалізація дійових економічних реформ, підвищення рівня життя та добробуту соціуму значною мірою залежить від оптимальної роботи Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС), яке є одним із визначальних органів у системі виконавчої влади, що забезпечує формування належної державної політики. Однак з тими недоліками, що були у системі МВС України: дублювання функцій у різних органах і підрозділах системи МВС; повільна та недосконала система прийняття управлінських рішень; нездатність комплексно реагувати на певні загрози громадській безпеці без погоджених дій із підрозділами прикордонної служби та Державної служби України із надзвичайних ситуацій; перебування під політичним впливом; недофінансування МВС й високий рівень корупції серед працівників МВС України), профільне міністерство не могло ефективно здійснювати забезпечення конституційних прав та свобод громадян, їх особистої безпеки, законності та правопорядку. Це підтверджується і результатом аналізу визначених недоліків діяльності системи органів внутрішніх справ та перешкод для досягнення мети реформи, проведеним Міжнародним центром перспективних досліджень у межах проекту “Аналіз якості проведених реформ та їх міжсекторального впливу”.

Аналіз дослідження проблеми. Серед науковців, що займаються питаннями реформування органів внутрішніх справ, необхідно згадати: В. Бакуменка, О. Бандурко, В. Богдановича, М. Вербенського, В. Горбуліна, В. Грохольського, О. Данільяна, О. Джужі, О. Дзьобаня, Л. Доля, В. Заросила, А. Качинського, А. Комзюка, М. Корнієнка, М. Криштановича, О. Кузьменко, М. Левицьку, В. Ліпкан, О. Литвина, О. Мартиненка, Н. Матюхіну, М. Небеську, В. Ортинського, О. Остапенка, О. Погребняка, А. Присяжника, О. Проневича, Ю. Римаренко, О. Сав’юка та ін.

Вивченню основних напрямків діяльності ОВС із забезпечення внутрішньої безпеки держави і суспільства присвятили свої дослідження Ю. Аврутин, В. Антонов, В. Бесчастний, М. Білоконь, Ю. Битяк, В. Венедіктов, Л. Власюк, В. Гіжевський, І. Голісниченко, В. Грохольський, С. Гусаров, Є. Додін, Ж. Жуковська, Ю. Загуменн, Є. Зозуля, І. Зозуля, Л. Івашова, М. Ільницький, І. Казанчук, З. Кісіль, О. Коваленко, М. Ковалів, В. Ковальська, Я. Когут, В. Колпаков, О. Мартиненко, Я. Малик, Н. Матюхіна, В. Московець, М. Небеська, О. Негодченко, В. Ортинський, О. Остапенко, І. Парубчак, О. Проневич, Ю. Римаренко, І. Руколайніна, В. Соколов та ін.

Відаючи належне науковому доробку цих учених й враховуючи реалії сьогодення, вважається актуальною доцільність розгляду проблем реформування системи МВС та адаптації до сучасних умов її організаційної структури, а також опрацювання шляхів удосконалення відповідних правових норм національного законодавства стосовно закріплення належних перетворень.

Мета статті – визначити та проаналізувати правові проблеми організаційної та функціональної структури МВС України у контексті національного реформування.

Виклад основного матеріалу. Визначальною проблемою МВС було визнано його невідповідність політичним, соціальним та економічним реаліям, а саме: система органів МВС фактично не змінювалася упродовж 25 років, і згідно з позицією центру сервісних послуг для громадян, вона до кінця 2013 р. залишалася на рівні початку 1990-х рр. Звідси, видається логічним, що широкомасштабні реформи в Україні було розпочато саме з МВС, зокрема з ухвалення 22 жовтня 2014 р. Конвенції першочергових заходів реформування системи МВС та Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України [1]. У Стратегії сталого розвитку “Україна–2020”, ухваленій Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [2], також актуалізувалася проблема необхідності проведення організаційних та функціональних змін у системі Міністерства внутрішніх справ України. Окрім того, переорієнтування всієї діяльності МВС зі силової моделі до сервісного підходу й формування в Україні органів цього міністерства за міжнародними стандартами, було одним із зобов’язань, які взяла на себе Україна перед Європейським Союзом.

Також такі факти, як анексія Росією Криму й розв'язаний за її участі збройний конфлікт на Сході України значно актуалізували необхідність невідкладного реформування всього сектору безпеки та оборони держави, складовою якого є правоохоронна система. Відтак, реформування системи правоохоронних органів повинно здійснюватися у комплексі реформ сектору безпеки і оборони та торкнутися всіх інститутів, що забезпечують виконання правоохоронних функцій держави – як суб'єктів, так і об'єктів реформування. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України та Концепція першочергових заходів реформування системи МВС заслуговують на позитивну оцінку, втім їм притаманні істотні недоліки, що містять загрозу зриву не тільки термінів виконання, але й досягнення задекларованих цілей, що актуалізує потребу у дослідженні діяльності органів внутрішніх справ на сучасному етапі.

У Стратегії сталого розвитку “Україна–2020” зазначалося, що необхідно провести організаційні та функціональні перетворення в системі МВС, “чітко розподілити функції з формування політики, що повинні здійснюватися Міністерством, й реалізації політики, що мають здійснюватися центральними органами виконавчої влади у складі системи МВС. Політичне управління та професійне керівництво у сфері правопорядку мають бути чітко розмежовані, як це визначено Європейським кодексом поліцейської етики, МВС України повинно повністю відповідати за стан внутрішньої безпеки, зокрема публічної, захист державного кордону та порятунок постраждалих від стихійних лих та техногенних катастроф у країні” [2]. Окрім того, переорієнтування всієї діяльності всієї діяльності МВС зі силової моделі до сервісного підходу та формування в Україні вітчизняної поліції за міжнародними стандартами або європейським взірцем є одним із основних зобов'язань України перед Європейським Союзом.

Рівень забезпечення національної безпеки України обумовлюється передусім ефективністю функціонування відповідних органів державної влади, чітким розподілом повноважень та відповідальністю у визначених сферах діяльності та налагодженої взаємодії між ними. Трансформація МВС України у багатопрофільне цивільне відомство європейського зразка, що забезпечує формування державної політики щодо протидії злочинності та забезпечення громадського правопорядку, системного управління державним кордоном, запобіганні нелегальній міграції, цивільного захисту, пожежної безпеки та протидії надзвичайним ситуаціям [3], координує діяльність органів, які реалізують державну внутрішню політику, відокремило завдання політичного управління та професійної діяльності в сфері внутрішніх справ України. Також МВС України є вагомою складовою сектора безпеки та оборони України (Концепція розвитку сектора безпеки й оборони України, затверджена Указом Президента України від 14 березня 2016 р. №92/2016) [4]. Окрім МВС, центральні органи виконавчої влади (далі – ЦОБВ), діяльність яких координується Кабінетом міністрів України через МВС України, також відносяться до системи сектору безпеки й оборони.

Сьогодні до системи органів МВС входять: 1) Національна поліція України; 2) Державна прикордонна служба України; 3) Державна служба України з надзвичайних ситуацій; 4) Національна гвардія України; 5) Державна міграційна служба України; 6) Головний сервісний центр МВС України. Водночас, до загальної структури МВС України належать такі установи:

1) апарат МВС який складається з керівництва (державного секретаря, першого заступника та п'ятьох заступників), 12 департаментів (Департамент організаційно-апаратної роботи, Департамент персоналу, Департамент фінансово-облікової політики, Департамент інформатизації, Департамент комунікації, Департамент юридичного забезпечення, Департамент внутрішнього аудиту, Департамент міжнародного співробітництва, Департамент з питань режиму та службової діяльності, Департамент державного майна та ресурсів, Департамент охорони здоров'я та реабілітації, Департамент забезпечення діяльності апарату), 5 управлінь (Управління запобігання корупції, Управління ліцензування, Управління моніторингу дотримання прав людини, Управління координації діяльності авіації, Управління забезпечення формування державної політики у сфері протидії наркозлочинності), 4 директорати (Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції, Директорат публічної безпеки, протидії злочинності та забезпечення правопорядку,

Директорат безпеки державного кордону та міграційних процесів, Директорат цивільного захисту, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків), 2 відділів (Відділ мобілізаційної роботи, організації бронювання, Відділ запровадження інновацій та проєктного менеджменту) та 5 секторів (Сектор державного нагляду за охороною праці, Сектор взаємодії з територіальними органами, Сектор по роботі з підприємствами, Сектор цивільного захисту, Сектор охорони праці);

2) 8 навчальних закладів та 2 науково-дослідні установи, які належать до сфери управління МВС України;

3) заклади охорони здоров'я, установи та підприємства, які належать до сфери управління МВС України.

Підвищення ефективності діяльності системи МВС України, адаптація її структури та функцій до сучасних суспільних викликів, інтеграційних процесів, які здійснюються у світовому співтоваристві, ефективне забезпечення конституційних прав та свобод людини, їхньої особистої безпеки, законності та правопорядку в принципово нових умовах безпосередньо залежить від оптимального управління системою МВС України. Нинішній розвиток суспільства інсценує, що успішна діяльність організації системи здебільшого залежить від вмілого управління. Втім, у контексті сучасних умов правоохоронна система ще не спроможна належним чином реагувати на загрозливі виклики часу.

Зокрема до проблемних аспектів, якими визначається нинішня система управління МВС України, варто зарахувати такі: низький професіоналізм; відсутність чітких знань; недостатній досвід працівників; невідповідність системи управління сучасним реаліям; застосування анахронічних методів управління; формальний підхід, доволі частий перерозподіл обов'язків, паперова тяганина, бюрократизм, зміна пріоритетних напрямків роботи, дублювання функцій; значна корумпованість посадових осіб та прагнення до влади будь-якими способами; постійні кадрові пертурбації, часті перепризначення керівництва; відсутність чіткої системи дій та пріоритетів у виконанні управлінських функцій; недосконала система оцінювання ефективності роботи тощо.

Отже, криза у правовому, політичному, економічному житті держави, а також підвищена криміногенна ситуація вимагають застосування екстрених і масштабних комплексних заходів з боку держави, які зможуть забезпечити стабілізацію гармонійного розвитку суспільства відповідно до міжнародних стандартів. Пріоритетна увага за цих умов повинна скеровуватися на проблему правового забезпечення правоохоронної діяльності, удосконаленню відповідних правових норм національного законодавства щодо закріплення засад оптимального реформування, визначення поняття та змісту організації управління МВС України, її організаційної та функціональної структури, удосконалення діяльності превентивної діяльності, посилення соціально-правових механізмів протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та правопорядку. До надтермінових заходів варто зарахувати удосконалення адміністративного, кримінально-процесуального законодавства, розширення міжнародної співпраці в протидії злочинності, а також кадрове, інформаційно-технічне, наукове забезпечення правоохоронної діяльності в державі.

Втім, без визначення стратегічних завдань, поточних цілей, стандартів захисту прав людини та надійних орієнтирів реформування системи МВС України є неможливим. З цією метою в МВС України було розроблено Стратегію сталого розвитку Міністерства внутрішніх справ (затверджена КМУ 15 листопада 2017 р.) [5], яка стала логічним продовженням Концепції першочергових заходів реформування системи МВС. Стратегія намітила нові етапи реформування МВС, розпочатого в 2014 р., та окреслила основні пріоритети: протидія злочинності, безпечне середовище, дотримання прав та свобод людини органами системи МВС, ефективне інтегроване управління кордонами, збалансована міграційна політика, ефективне врядування, прозорість і підзвітність, якість та доступність послуг, розвиток кадрового потенціалу й соціальний захист працівників. Отже, стратегія надала поштовх новим фазисам реформування МВС. Цим документом визначено стратегічні

пріоритети, які, незважаючи на множинність задач та функцій, інтегрували всі органи системи МВС, орієнтовані на запити суспільства [5].

Отже, сучасні реалії дають підстави стверджувати, що, з одного боку, незважаючи на особливі складнощі правових, політичних, соціальних, економічних та криміногенних обставин у державі, система МВС України зберігає свою цілісність, будучи одним із ефективних інструментів державної політики у сфері внутрішньої безпеки країни. Протягом останніх років прийнято цілу низку законів та інших нормативно-правових актів щодо МВС України, відтак воно стало цивільним відомством. Повноваження Міністра внутрішніх справ щодо координації діяльності національної поліції, національної гвардії, прикордонної, міграційної, пожежно-рятувальної служб відповідають європейській моделі побудови міністерства внутрішніх справ. МВС України нині є одним з головних органів у системі органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах, які входять до його компетенції. Реалізують ці компетенції такі центральні органи виконавчої влади як: Національна поліція, Державна прикордонна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Національна гвардія України, Державна міграційна служба України, свої завдання та функції вони виконують самостійно. Така концепція полягає в тому, що безпосереднє управління здійснюють керівники ЦОВВ, а політичне представництво перебуває у віданні МВС України.

З іншого боку, нинішня система органів управління МВС потребує істотного вдосконалення, а тому без продовження кардинальних внутрішніх реформ вона не зуміє ефективно виконувати покладені на неї завдання та функції. Сьогодні необхідно вирішити низку питань як на рівні теоретичних напрацювань, та і нормативно-правового та організаційного характеру. Попри значну кількість законів й підзаконних нормативно-правових актів, варто зазначити, що дотепер не вирішенні на законодавчому рівні питання стосовно визначення правових засад реалізації прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб у сфері надання сервісних послуг МВС України; організації детективної діяльності як одного зі шляхів забезпечення конституційних гарантій людина і громадянина на захист свої законних прав та інтересів; змісту службової дисципліни в національній поліції, повноважень поліцейських та їх керівників з її дотримання, видів заохочень та дисциплінарних стягнень, порядку їх застосування та оскарження тощо.

З метою вирішення означених проблем необхідно прийняти законопроекти як: “Про сервісні послуги та сервісні центри МВС України”, “Про приватну детективну (розшукову) діяльність”, “Про Дисциплінарний статут Національної поліції України” тощо. Окрім того, потрібно внести зміни до національного законодавства (зокрема, до Кримінально-процесуального кодексу України), реформування кримінального блоку, визначення понять: “органи правопорядку”, “правоохоронні органи”, “система Міністерства внутрішніх справ”, “поліцейська діяльність”, “поліцейська послуга”, “громадська безпека”, “громадський порядок”, “публічна безпека”, “публічний порядок” (у Законі України “Про Національну гвардію України” вживаються терміни “правоохоронні органи”, “громадська безпека”, “громадський порядок” [6], а в Законі України “Про Національну поліцію України” [7] разом з цими термінами вживаються “органи правопорядку”, “публічна безпека”, “публічний порядок”). Вважаємо доцільним, ухвалити відповідний нормативно-правовий акт, який вирішить ці неврегульовані нормами права прогалини в національному законодавстві.

Також потребує внесення змін і доповнень низка постанов Кабінету Міністрів України та відомчих нормативно-правових актів. Проте, проблеми національної безпеки, запобігання та протидії злочинності в Україні неможливо вирішити лише заходами законодавчого та кримінально-правового впливу. У цьому аспекті особливої значимості набули проблеми реформування та адаптації до сучасних умов організаційної та функціональної структури системи МВС України.

Визначальні виклики, які нині постали перед органами МВС, безпосередньо пов'язані із компетентністю щодо забезпечення безпеки громадян та суспільства, спосібністю протистояти злочинності, забезпечувати якісні та прозорі сервіси для соціуму. Звідси, актуальним залишається питання удосконалення управлінської діяльності в системі МВС. Функціонування системи МВС в

умовах динамічних змін та невизначеного середовища вимагає пошуку нових оптимальних підходів до управлінської діяльності, орієнтованих на швидку адаптацію до нових реалій.

Є два можливі, на нашу думку, підходи до подальшого удосконалення реформування МВС України. Перший, МВС, зостаючись центральним органом виконавчої влади, який формує державну політику у сфері внутрішніх справ, забезпечує її узгоджену реалізацію Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною гвардією України, Державною міграційною службою України, Головним сервісним центром МВС України, а також територіальними органами, підприємствами, установами та організаціями, які входять до сфери управління Міністерства, істотно посилює взаємодію та наділяється більшими повноваженнями щодо контролю та координації діяльності ЦОВВ.

Другий підхід передбачає наділення МВС України владними повноваженнями щодо ЦОВВ. За цієї моделі МВС виступає центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України, і є головним органом із питань формування та забезпечення державної політики у сфері внутрішніх справ, що охоплює суспільні відносини, пов'язані з охороною та захистом прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави й територіальних громад від протиправних посягань, протидіє злочинності, захистом економіки та об'єктів права власності, обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів й прекурсорів, забезпеченням публічної безпеки та правопорядку, безпекою дорожнього руху, охороною та обороною важливих державних об'єктів, недоторканістю державного кордону, міграцією, громадянством і реєстрацією фізичних осіб, цивільним захистом населення, пожежною й техногенною безпекою, охороною органів державної влади та посадових осіб; судово-експертною діяльністю та техніко-криміналістичним забезпеченням органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування [8, с. 79].

Слід зауважити, що такий підхід до структурної побудови системи МВС України можливий лише за умов ліквідації служб, діяльність яких спрямовується та координується Міністром внутрішніх справ, як ЦОВВ, поклавши на МВС завдання та функції з реалізації політики в означених сферах та визнавши, що МВС є правонаступником таких служб. Прикладом такої реорганізації може слугувати ліквідація Державної пенітенціарної служби згідно з Постановою Кабінету Міністрів України “Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції” від 18 травня 2016 р. № 343 [9] та делегування Міністерству юстиції завдань та функцій із реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. Результати аналізу міжнародної практики в сфері організації управління МВС демонструють, що у більшості країн, в яких функціонує Міністерство внутрішніх справ, державні органи поліції підпорядковані йому.

Висновки. Ми виступаємо за перший підхід, позаяк, він відповідає демократичним принципам, передусім служінню суспільству (забезпечення дотримання прав людини та основних свобод як конститутивної засади діяльності органів системи МВС; виконуючи свої функції, органи МВС керуються потребами людини); підзвітність та демократичний цивільний контроль (становлення МВС як суб'єкта системи демократичного цивільного контролю над органами системи МВС; удосконалення форм та способів демократичного цивільного контролю над органами системи МВС; відкритість та прозорість процесів підготовки і прийняття публічних рішень у системі МВС); залучення соціуму до процесу створення безпечного середовища (тісна співпраця із територіальними громадами й суспільством загалом; створення механізмів партнерства з інститутами громадянського суспільства; боротьба із корупцією); сучасні практики управління (впровадження інноваційних рішень та інструментів державної політики; застосування успішних міжнародних практик та сприяння реалізації пілотних проєктів; управління та розумне делегування повноважень з метою формування сприятливого середовища для ініціативності, співпраці та прийняття від-

повідних рішень; розвиток соціальної компетентності та системи зворотного зв'язку з персоналом); інформатизація діяльності (підвищення ефективності роботи та взаємодії шляхом максимального використання інформаційно-комунікаційних технологій у реалізації завдань органами системи МВС).

У контексті такого підходу висувається на перший план тісна взаємодія між МВС та ЦОВВ, а також між ЦОВВ. Взаємодія в системі МВС України представляє собою складний вид управлінської діяльності, а тому вимагає здійснення належних організаційних дій, які дозволять забезпечити її ефективність. Саме від оптимальності та раціональності функціонування системи МВС України залежить успіх реалізації державної політики у сфері забезпечення захисту прав та свобод людини, охорони інтересів соціуму й держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку, а теж надання поліцейських послуг; захисту державного кордону та охорони суверенних прав нашої держави; цивільного захисту, захисту населення від надзвичайних ситуацій та запобіганню їх виникнення, рятувальної справи; міграції (еміграції та імміграції), передусім протидії нелегальній міграції; у сфері громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Питання реформування органів внутрішніх справ України: Розпорядження Кабінету міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 1118-2014 р. (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
2. Стратегія сталого розвитку “Україна–2020”: Указ Президента України. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Положення Кабінету міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
4. Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року. (2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
5. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року. (2020). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-organiv-sistemi-ministerstva-vnutrishnih-sprav-na-period-do-2020-roku> (дата звернення: 19.12.2020).
6. Про національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 року № 876-VII (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
7. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 19.12.2020).
8. Доля Л. М. (2018). Організація управління в системі МВС України в сучасних умовах. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. С. 76–79. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/23.pdf (дата звернення: 19.12.2020).
9. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2016 року № 343. (2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/343-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.12.2020).

REFERENCES

1. *Pytannia reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy* [Issues of reforming the bodies of internal affairs of Ukraine]: Rozporiadzhennia Kabinetu ministriv Ukrainy vid 22 zhovtnia 2014 r. No. 1118-2014 r. (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-%D1%80#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).
2. *Stratehiia staloho rozvytku “Ukraina–2020”* [Sustainable Development Strategy “Ukraine 2020”]: Ukaz Prezydenta Ukrainy. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).
3. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy* [On approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]: Polozhennia Kabinetu ministriv Ukrainy vid 28 zhovtnia 2015 r. No. 878. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).

4. **Pro Kontseptsiuu rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy** [On the Concept of Development of the Security and Defense Sector of Ukraine]: Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 4 bereznia 2016 roku. (2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).
5. **Pro skhvalennia Stratehii rozvytku orhaniv systemy Ministerstva vnutrishnih sprav na period do 2020 roku** [On approval of the Strategy for the development of the system bodies of the Ministry of Internal Affairs for the period until 2020]. (2020). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-organiv-sistemi-ministerstva-vnutrishnih-sprav-na-period-do-2020-roku> (data zvernennia: 19.12.2020).
6. **Pro natsionalnu hvardiiu Ukrainy** [On the National Guard of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.03.2014 roku No. 876-VII (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).
7. **Pro Natsionalnu politsiiu Ukrainy** [On the National Police of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 roku No. 580-VIII. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).
8. Dolia L. M. (2018). **Orhanizatsiia upravlinnia v systemi MVS Ukrainy v suchasnykh umovakh** [Organization of management in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in modern conditions]. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. No. 1. P. 76–79. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/23.pdf (data zvernennia: 19.12.2020).
9. **Deiaki pytannia optymizatsii diialnosti tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady systemy yustytzii** [Some issues of optimizing the activities of the central executive bodies of the justice system]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.05.2016 roku No. 343. (2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/343-2016-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 19.12.2020).

Дата надходження: 28.12.2020 р.

Taras Harasymiv

Lviv Polytechnic National University,
Institute of Law, Psychology and Innovative Education,
Department of Theory, History and Philosophy of Law,
Sc. D., Prof

LEGAL ASPECTS OF REFORMING THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE: MODERN CHALLENGES AND WAYS OF SOLUTION

The article identifies and analyzes the legal problems of the organizational and functional structure of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the context of national reform. Large-scale reforms in Ukraine were initiated with the Ministry of Internal Affairs, in particular with the adoption on October 22, 2014 of the Convention on Priority Measures for Reforming the System of the Ministry of Internal Affairs and the Strategy for the Development of Internal Affairs Bodies of Ukraine. The Strategy for the Development of Internal Affairs Bodies of Ukraine and the Concept of Priority Measures for Reforming the System of the Ministry of Internal Affairs deserve a positive assessment, but they have significant shortcomings that threaten not only deadlines stage.

Currently, the system of bodies of the Ministry of Internal Affairs includes: 1) the National Police of Ukraine; 2) State Border Guard Service of Ukraine; 3) State Service of Ukraine for Emergencies; 4) the National Guard of Ukraine; 5) State Migration Service of Ukraine; 6) Main Service Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The defining challenges facing the Ministry of Internal Affairs today are directly related to the competence to ensure the security of citizens and society, the ability to combat crime, to provide quality and transparent services to society. Hence, the issue of improving management in the system of the Ministry of Internal Affairs remains relevant. The functioning of the system of the Ministry of Internal Affairs in the conditions of dynamic changes and uncertain environment requires the search for new optimal approaches to management, focused on rapid adaptation to new realities.

Key words: Ministry of Internal Affairs; law enforcement system; bodies of the Ministry of Internal Affairs; reform; national legislation; legal regulation; organizational and functional structure of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.